

1. Inleiding

Uit het nationale Sportakkoord II 'Sport Versterkt':

Sport is van grote maatschappelijke waarde. Het is voor velen een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven. Het draagt bij aan onze fysieke en mentale gezondheid, creëert saamhorigheid en biedt kansen voor persoonlijke ontwikkeling. Iedereen in Nederland heeft de kans om zonder belemmering te sporten, te excelleren in sport en te genieten van sport. We inspireren zoveel mogelijk mensen met de kracht van sport. Want Sport versterkt!

'Sport versterkt' is een vervolg op het vorige Sportakkoord: 'Sport verenigt Nederland'. Het geeft aan waar het de strategische partners de komende periode om gaat: door samenwerking Nederland sterker maken.

1.1. Ambities Nationaal Sportakkoord II in het kort

We werken samen aan een stevig fundament. De voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven, moeten worden verbeterd. Dat gaat over de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport. Een belangrijk punt de komende jaren is het investeren in kwalitatief sterke sportaanbieders die toegankelijk en veilig voor iedereen zijn.

We werken ook aan een groter bereik. Daarmee bedoelen we dat meer mensen zich aangesproken en uitgenodigd voelen te gaan sporten en sport te beleven, bijvoorbeeld door drempels te verlagen, mensen te prikkelen en meer succesverhalen te delen. We werken aan meer betekenis van sport. Betekenis gaat over de waarde van sport voor de maatschappij: energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven door en van de sport zelf, maar ook een bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid, of juist het bevorderen van gezondheid.

1.2. Relatie met GALA en bestuurlijke afspraken BRC

Het Sportakkoord staat niet op zichzelf. Er zijn relaties met andere processen die binnen en buiten de sport lopen. Het Sportakkoord neemt aan waarde toe als de relaties goed worden benut, bijvoorbeeld in beleid. Er zijn ook andere projecten en programma's in de gemeente Groningen met een eigen aanpak, organisatie en financiële structuur, die mede kunnen bijdragen aan de ambities die in dit Sportakkoord centraal zijn gesteld en andersom kunnen de activiteiten en afspraken van het Sportakkoord een bijdrage leveren aan die andere beleidsambities. De trajecten met de meest directe verbinding met het Sportakkoord en waar integraliteit en samenwerking de basis vormen, zijn:

- Bewegalliantie (dagelijks bewegen)
- Bestuurlijke afspraken Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026
- Gezond en Actief Leven Akkoord

De middelen voor het Gronings Sportakkoord worden aangevraagd via een integraal plan van aanpak voor de Brede SPUK-uitkering aan gemeenten. Middels dit plan van aanpak worden middelen voor 15 programma's ten aanzien van sport, bewegen & cultuur, gezondheid en sociale basis aangevraagd bij het rijk voor de periode 2023-2026. Zowel de middelen voor het Sportakkoord II als voor de Brede Regeling Combinatiefuncties maken onderdeel uit van dit overkoepelende plan van aanpak. De inhoudelijke onderdelen van dit Gronings Sportakkoord II worden opgenomen in het plan van aanpak Brede SPUK: 'Samen, Gezond & Actief in Groningen'.

2. Uitgangspunten Gronings Sportakkoord II – een terugblik

In november 2019 is het Gronings Sportakkoord 'Een leven lang bewegen' tot stand gekomen. Het Nationale Sportakkoord was een paar maanden daarvoor gepresenteerd en de uitgangspunten voor de lokale sportakkoorden waren pas net bekend.

Doel van het Sportakkoord I was: "de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken."

Voor het Gronings sportakkoord werd de volgende ambitie geformuleerd: "Iedere inwoner van de gemeente Groningen kan op eigen niveau met plezier sporten en bewegen."

Daarbij werd ervoor gekozen om invulling te geven aan 3 thema's uit het nationale sportakkoord, te weten:

- Inclusief sporten en bewegen
- Duurzame sportinfrastructuur
- Van jongs af aan vaardig in bewegen

In de praktische vertaling van deze thema's naar uitvoeringsprojecten is er destijds gekozen voor een wijkgerichte aanpak, middels een drietal sportwijken: Beijum, Oude Wijken (sportcentrum Noord) en Groningen-Zuid. Met name in Beijum en Oude Wijken is het sportwijken concept goed van de grond gekomen en zijn we trots op hoeveel inwoners bereikt zijn en deelnemen aan de sport- en beweegactiviteiten. De kracht van deze aanpak zit in een lokale aanjager uit de wijk die de inwoners écht weet te bereiken en daarmee de behoefte weet op te halen om dit vervolgens door te vertalen naar passend aanbod. Deze hands-on aanpak heeft geresulteerd in een breed scala aan beweegactiviteiten die duurzaam geborgd zijn binnen deze wijken.

Naast de sportwijken is er ingezet op het aanstellen van een maatschappelijke sportcoach, later 'beweegcoach inclusief sporten'. Deze beweegcoach focust zich op het inzichtelijk maken van sportaanbod en het betrekken van mensen met een fysieke en/of verstandelijke beperking. Dit is tevens een succes gebleken en vanaf 2023 wordt deze beweegcoach niet meer vanuit de middelen van het sportakkoord bekostigd, maar vanuit de gemeente Groningen.

De gelden vanuit het sportakkoord die niet gelabeld waren aan specifieke projecten of activiteiten zijn o.a. benut voor het stimuleren van kaderontwikkeling, sport- en beweegactiviteiten programma tijdens de schoolvakanties georganiseerd door Bslim, de speeltuincentrale en WIJ Groningen, verspreid over de hele gemeente en het financieren van 22 kansrijke initiatieven. Denk hierbij aan de opstart van een ontmoetingsplaats voor cliënten van Lentis met laagdrempelig sportaanbod, de financiering van sportbakfietsen en het verbreden van de Sport,- en Cultuurhopper van alleen jeugd naar 0 t/m 100 jaar. Om de vele waardevolle initiatieven voor het voetlicht te brengen is er in 2022 een magazine gemaakt waarin hier meer over te lezen is, zie: <https://sport050.nl/nieuws/inspiratie/eennieuw-sport050-magazine-uit-2022/>

Tot slot is er in de afgelopen 3 jaar een eerste verkenning geweest in samenwerking met de afdeling gezondheid/ preventie van de gemeente Groningen, dit is een goede opmaat geweest voor een verdere samenwerking in Sportakkoord II.

Vanuit de opgedane ervaring en inzichten zijn we tot een aantal uitgangspunten gekomen voor de herijking van het Gronings Sportakkoord:

- We willen de bestaande succesvolle sportwijken behouden en gaan het aantal sportwijken uitbreiden als daar vraag naar is. Waarbij één van de belangrijkste voorwaarden zal zijn dat er een aanjager vanuit de wijk is die als projectleider aan de slag kan.
- We willen meer focus aanbrengen in de inzet van de middelen en kijken dan met name naar projecten die toekomstbestendig zijn.

- Indien nodig, besteden we aandacht aan alle 6 thema's uit het Nationaal Sportakkoord II
 - o Inclusie en diversiteit (voorheen: Inclusief sporten en bewegen)
 - o Sociaal veilige sport (voorheen: Positieve sportcultuur)
 - o Vitale sportaanbieders (voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders)
 - o Vaardig in bewegen
 - o Ruimte voor sport en bewegen (voorheen: Duurzame sportinfrastructuur)
 - o Maatschappelijke waarde van topsport (voorheen: Topsport die inspireert)

3. Organisatie Sportakkoord II

In dit hoofdstuk wordt de organisatie en de richting van Sportakkoord II in Groningen uiteengezet.

3.1. De kopgroep

De organisatie zoals ingericht voor Sportakkoord I wordt gecontinueerd. Er is een onafhankelijke kopgroep die bestaat uit een aantal partners van het Gronings Sportakkoord, waaronder onderwijs, de lokale Sportkoepel, de Adviescommissie voor de Sport en de gemeente Groningen.

De kopgroep wordt aangestuurd door de coördinator sport en preventie van het Gronings Sportakkoord¹, die daarnaast ook het aanspreekpunt is voor alle zaken die betrekking hebben op het Sportakkoord. De coördinator houdt samen met de andere leden van de kopgroep ook zicht op de verbinding met de uitvoering van het GALA en het integraal optrekken met andere domeinen in de gemeente Groningen.

De kopgroep heeft de opdracht de voortgang, afstemming en continuïteit van de projecten te monitoren en besluiten te nemen van strategische en financiële aard. De kopgroep komt tenminste 4x per jaar samen.

Daarnaast beoordeelt de kopgroep aanvragen voor financiering van overige projecten die passen binnen de kaders van het Gronings Sportakkoord.

Tot slot worden gemeentelijke en landelijke ontwikkelingen die betrekking (kunnen) hebben op het Gronings Sportakkoord gevolgd en indien nodig wordt hierop aangehaakt.

Er is met elkaar afgesproken dat de leden van de kopgroep geen financieel belang hebben bij de keuzes die er gemaakt worden in het financieren van projecten, om daarmee hun onafhankelijke rol te waarborgen.

Tenminste eens per jaar informeert de kopgroep de partijen die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van het sportakkoord over de resultaten en de voortgang van de projecten die onderdeel uitmaken van het Gronings Sportakkoord.

3.2. Richting voor Gronings Sportakkoord II

In de eerste helft van 2023 is er gewerkt aan de herijking van het Gronings Sportakkoord. De leden van de kopgroep van het sportakkoord hebben gesprekken gevoerd met een aantal betrokken stakeholders en er zijn twee grote bijeenkomsten georganiseerd waarbij iedereen uit de gemeente Groningen kon aanhaken als zij mee wilden denken met de herijking. In totaal zijn er 120 mensen afgekomen op de twee bijeenkomsten en hebben 95 unieke personen een bijdrage geleverd, vanuit ongeveer 50 verschillende organisaties. Zij vertegenwoordigen een breed scala aan organisaties en sportclubs: sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, topsportclubs, onderwijs, kinderopvang, welzijnsorganisaties en de gemeente.

¹ Coördinator Gronings sportakkoord dd. juni 2023: Edith Frijlink – edith@sportsparkz.nl

Met de input van alle betrokkenen komen we tot de volgende richting voor de uitvoering van het Gronings Sportakkoord II in de periode 2023 – 2026. We maken daarbij onderscheid in drie manieren waarop we de beschikbare middelen willen inzetten:

1. Sportwijken: Een ‘Sportwijk’ is geen nieuwe organisatie, maar een community die anderen in beweging brengt. Professionals brengen bestaand aanbod onder de aandacht en helpen om nieuwe sporten en beweegmomenten te creëren vanuit de behoefte uit de wijk. Bestaande sportaanbieders, wijkorganisaties en welzijnsorganisaties werken nauwer en efficiënter samen om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen en/of bewegen en sporten als middel te gebruiken om aan andere maatschappelijke doelen te werken. Samen bewegen biedt ook veel kansen om te werken aan sociale cohesie, leefbaarheid, leefstijl en eenzaamheid, we kunnen dan ook wel spreken van ‘beweeg- en leefstijlcommunities’.

In deze communities werken verschillende professionals met elkaar samen, bijvoorbeeld: sportparkmanager, verenigingsondersteuner, sportclubs, commerciële sportaanbieder, fysiotherapeuten, buurtopbouwwerker, JOGG-regisseur, etc.

We zetten ons in voor het continueren van het ‘sportwijken-concept’. We willen Beijum Beweegt en Sportcentrum Noord (Oude Wijken) behouden, maar daarnaast verkennen we ook het opzetten van communities in bijvoorbeeld Lewenborg, Ten Boer en Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk (SPT).

2. Proeftuinen: projecten met succespotentie krijgen de kans om in de praktijk uitgerold te worden en hun meerwaarde aan te tonen. Met als doel dat ze na 1 tot 2 jaar zelfstandig verder kunnen. Deze “proeftuin-projecten” kunnen betrekken hebben op meerdere themalijnen.
 - Inclusie en diversiteit (voorheen: Inclusief sporten en bewegen)
 - Sociaal veilige sport (voorheen: Positieve sportcultuur)
 - Vitale sportaanbieders (voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders)
 - Vaardig in bewegen
 - Ruimte voor sport en bewegen (voorheen: Duurzame sportinfrastructuur)
 - Maatschappelijke waarde van topsport (voorheen: Topsport die inspireert)
3. Kortlopende initiatieven: Losse initiatieven die vanuit betrokken sportclubs en/of inwoners zich aandienen. Dit zijn veelal projecten of activiteiten met een korte looptijd, maar die wel veel waarde hebben voor de inwoners van onze gemeente en een aanvulling zijn op bestaand aanbod. Het gaat om een eenmalige bijdrage voor deze projecten of activiteiten.

We toetsen de aanvragen voor sportwijken, proeftuinen en kortlopende initiatieven aan een beoordelingskader waarbij we ook rekening houden met de doelstellingen ten aanzien van andere projecten en programma’s in de wijken en proberen we slim en efficiënt samen te werken op wijkniveau. We kijken daarbij vooral waar er verschil gemaakt kan worden in wijken en waar meerdere organisaties enthousiast worden van een plan. Het beoordelingskader is daarom ook geen dichtgetimmerd kader.

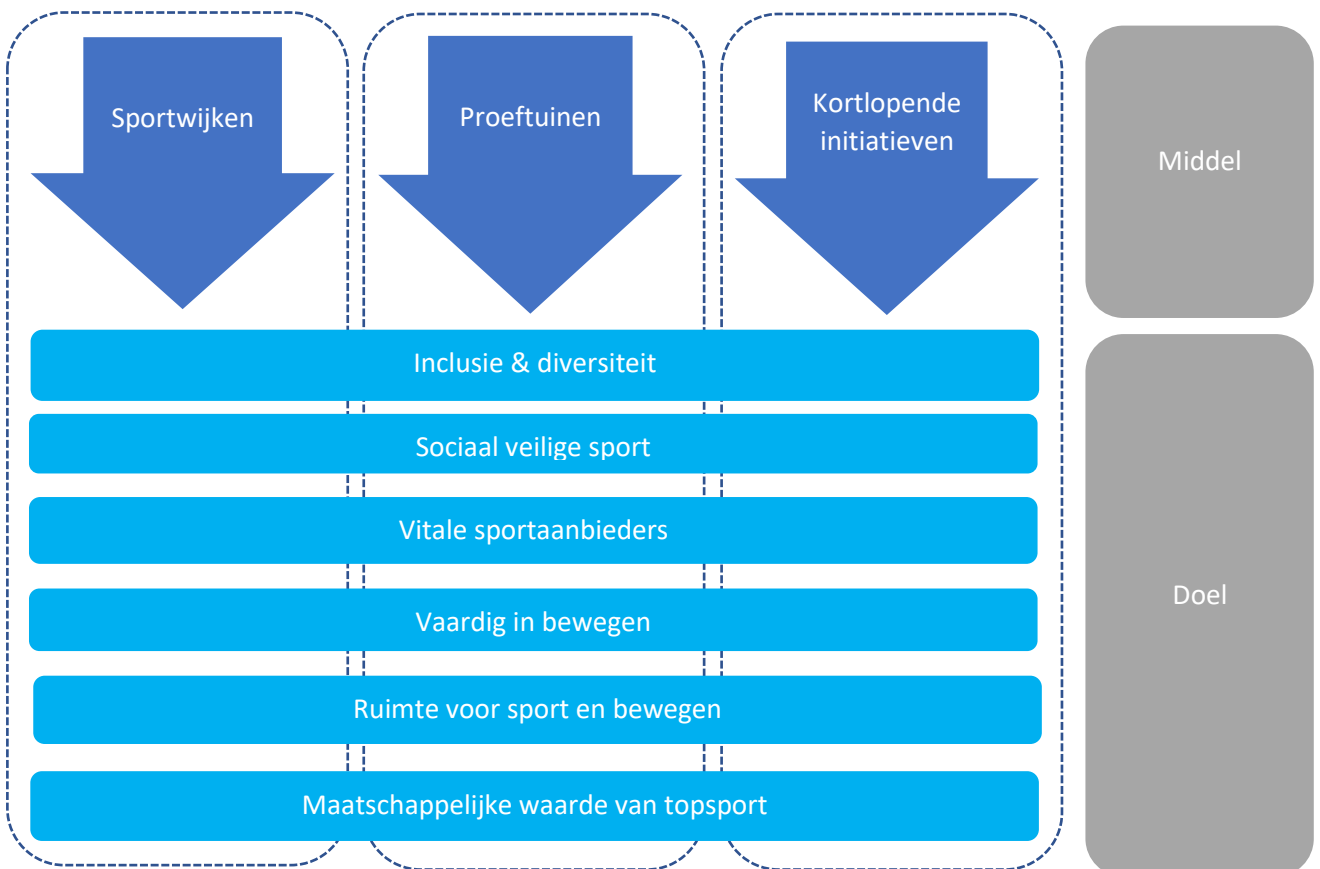
4. Werkwijze Sportakkoord II

In dit hoofdstuk beschrijven we de aanpak en de inhoudelijke speerpunten van Sportakkoord II in de gemeente Groningen

4.1. Ruimte voor initiatieven binnen 3 lijnen

Binnen het Gronings Sportakkoord II wordt gewerkt met 3 lijnen waarbinnen verschillende thema's uit het Sportakkoord een plek kunnen krijgen:

- a) Sportwijken
- b) Proeftuinen (projecten van 1 à 2 jaar)
- c) Kortlopende initiatieven (eenmalige impuls)

Om zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten bij actuele ontwikkelingen, energie en samenwerkingen die in de loop van de tijd ontstaan, kiezen we ervoor om gedurende de looptijd van het Gronings Sportakkoord aanvragen voor initiatieven te kunnen beoordelen en niet alles vooraf vast te leggen voor de komende jaren.

De kopgroep van het Gronings Sportakkoord beoordeelt de binnenkomende aanvragen voor nieuwe sportwijken, proeftuinen en kortlopende initiatieven.

In het proces om te komen tot Sportakkoord II zijn er middels de verschillende bijeenkomsten een aantal ideeën ontstaan, die de komende tijd verder verkend en uitgewerkt kunnen worden tot een aanvraag voor een nieuwe sportwijk, proeftuin of kortlopend initiatief.

De aanvragen worden door de kopgroep beoordeeld op de volgende aspecten:

1. **Toekomstbestendigheid;** in welke mate bestaat er een reële kans dat het initiatief bij een succesvol resultaat duurzaam kan worden geborgd?
2. **Werken met lokale partners;** in welke mate wordt er binnen het initiatief samengewerkt met lokale partners? Bijvoorbeeld met sportclubs, commerciële sportaanbieders, buurtopbouwwerkers, MBO- en hbo-instellingen.
3. **Haalbaarheid;** in welke mate is er een realistische financiële verantwoording en zijn er realistische doelstellingen aanwezig?
4. **Toegevoegde waarde voor de maatschappij en/of gebruiker;** in welke mate is er sprake van een toegevoegde waarde voor de maatschappij en/of de gebruiker? Het gaat hierbij niet alleen om maatschappelijke impact (sport als middel) maar ook om plezier in sport en kwaliteit van sport (sport als doel).
5. **Leereffect;** in welke mate wordt er binnen de sportwijk, proeftuin of kortlopend initiatief kennis of ervaring opgedaan die op bredere schaal te benutten is? Denk hierbij aan andere sportaanbieders, sportwijken, het onderwijs of andere partners.
6. **Geografische spreiding door gemeente;** is er sprake van voldoende spreiding van sportwijken, proeftuinen of kortlopende initiatieven door de gehele gemeente?
7. **Thematische spreiding;** in welke mate dienen de verschillende initiatieven de verschillende thema's binnen het Groninger Sportakkoord?

Aanvragers voor nieuwe sportwijken, proeftuinen of kortlopende initiatieven die aanspraak willen maken op budget uit het Gronings Sportakkoord, dienen bij de aanvraag inzicht te geven in aspecten 1 tot en met 5. De aspecten 6 en 7 worden door de kopgroep integraal afgewogen.

Daarnaast zal alle aanbieders van activiteiten die door het Gronings sportakkoord gefinancierd gaan worden gevraagd worden om bij het promoten en informeren over de betreffende activiteiten aan te geven in hoeverre het al dan niet mogelijk is om hier aan deel te nemen door inwoners met een:

- Fysieke handicap, chronische ziekte en/of beperkingen in mobiliteit
- Blinden en slechtzienden
- Doven en slechthorenden
- Verstandelijke beperking
- Psychische handicap

Doordat het nu vaak niet inzichtelijk is of het mogelijk is om deel te nemen aan een activiteit voor mensen met één van bovenstaande beperkingen sluiten zij bij voorbaat (onterecht) deelname voor zichzelf uit.

5. Werkwijze Sportakkoord II

Naast dat er voor de betrokkenen ruimte is om op de verschillende thema's aanvragen te doen zijn er een aantal thema's die vanuit het landelijk Sportakkoord II om specifieke aandacht vragen die in de volgende paragrafen uiteen worden gezet.

5.1 Clubondersteuning

Sportclubs hebben een belangrijke rol binnen de sportwijken. Binnen de sportwijken willen we nog nadrukkelijker verbinding leggen met de sportclubs in de wijk. Professionals zoals een buurtsportcoach kunnen daar een belangrijke rol in spelen. Op die manier vindt clubondersteuning zo lokaal mogelijk plaats. In de provincie Groningen is er daarnaast een Provinciaal Bewegakkoord, waarbinnen clubondersteuning een apart thema is met een eigen werkgroep. In die hoedanigheid ontwikkelen

gemeenten, verenigingsondersteuners van sportbonden en sportserviceorganisaties in gezamenlijkheid aanbod voor sportclubs om deze (nog) beter te kunnen ondersteunen. Verenigingsondersteuners die werkzaam zijn in de gemeente Groningen en de Adviseur Lokale Sport zijn bij deze werkgroep betrokken. Ondersteuningsmogelijkheden die binnen deze werkgroep worden ontwikkeld worden dan ook ingezet in de gemeente Groningen. Daarnaast bieden we de ruimte om, indien er vanuit sportclubs of de provinciale werkgroep concrete initiatieven ontstaan die kansen bieden voor het versterken van de lokale sportinfrastructuur, deze middels een proeftuin of kortlopend initiatief extra te ondersteunen.

5.2 Lokaal sportplatform

In de gemeente Groningen heeft een groot deel van de georganiseerde sport zich verenigd in de Sportkoepel Groningen. Sportkoepel Groningen is een lokaal sportplatform die de belangen van een groot aantal van de sportverenigingen in de gemeente Groningen behartigt. De Sportkoepel maakt onderdeel uit van de kopgroep van het Gronings Sportakkoord II.

Naast de Sportkoepel beschikt de gemeente Groningen ook over een officiële onafhankelijke Adviescommissie voor de Sport. De Adviescommissie voor de Sport is in 1990 ingesteld door de gemeenteraad van Groningen. De leden van de commissie hebben allen een breed netwerk in het domein sport & bewegen. De taak van de commissie is het uitbrengen van gevraagde en ongevraagde adviezen aan college en raad over het sportbeleid van de gemeente, met als doel om zoveel mogelijk mensen aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden. De Adviescommissie voor de Sport Groningen maakt onderdeel uit van de kopgroep van het Gronings Sportakkoord II.

5.3 Sociale veiligheid

In het meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2021-2025 van de gemeente Groningen is er een aparte actielijn gericht op 'veilig, positief en inclusief' waarbij de gemeente zich inspant voor een positieve sportcultuur die veilig en plezierig is voor álle inwoners. Binnen deze actielijn wordt op dit moment toegewerkt naar een actieplan Sociale Veiligheid in de Groningse Sport. Dit actieplan is gereed in de zomer van 2023 en de activiteiten in het actieplan zullen vanaf het najaar 2023 worden uitgevoerd. Hiervoor is het nodig om een sportregisseur Sociale Veiligheid als aanjager aan te stellen die verschillende partijen met elkaar verbindt en aanbod ontwikkelt voor sportclubs (denk aan scholing, inspiratiesessies, ontwikkeling campagnes, ontwikkeling van tools, etc.).

5.4 Inzet buurtsportcoaches

Tot op heden worden buurtsportcoaches in Groningen ingezet op het programma: BSlim, 'Voor iedereen een sport', Sportparkmanagement, Talentklimaat en cultuurcoaches. Deze inzet willen we behouden, maar wel doorontwikkelen.

Bij het continueren en uitbreiden van de sportwijken (beweegcommunities) willen we op wijkniveau de inzet van de buurtsportcoaches nog nadrukkelijker koppelen aan het netwerk in de wijk. Dat gaat in een aantal wijken al heel goed, maar kan in een aantal wijken verbeterd worden.

Ten slotte gaan we verkennen of we gemeentebrede activiteiten kunnen ondersteunen met uitvoerende, organiserende en/of coördinerende inzet van professionals. Het is daarbij denkbaar dat we kijken of deze professionals aan één van de profielen² voldoen die zijn opgesteld voor de inzet vanuit de BSC-regeling

² <https://sportindebuurt.nl/profielen/index>

6. Monitoring voortgang & betrekken lokale partners

De kopgroep van het Gronings Sportakkoord organiseert twee keer per jaar Groninger Sportcafés om het netwerk van sport- en beweegorganisaties en overige betrokkenen in de gemeente Groningen op laagdrempelige wijze te informeren en te inspireren met de opbrengsten (succes- en faalfactoren) van de lopende sportwijken, proeftuinen en kansrijke initiatieven. We vragen aan de coördinatoren van de sportwijken en de proeftuinen om 3x per jaar inzicht te geven in de voortgang van de uitvoering. We vragen daarin naar; # activiteiten, # gebruikers, type activiteit, # deelnemers/activiteit, # begeleiders, begeleidingstijd, beweegtijd deelnemers, # nieuwe contacten door deelname, # goede gesprekken en leefstijl.

Met het inzicht in de voortgang van alle activiteiten wordt duidelijk welke initiatieven middels het Sportakkoord mogelijk zijn gemaakt en bieden we kennis voor een lerend netwerk aan alle betrokkenen. Daarnaast bieden de “Groninger sportontmoetingen” de mogelijkheid om te verkennen welke nieuwe aanvragen mogelijk zijn. Ook informeren en inspireren we doorlopend middels het platform Sport050 waar een aparte pagina voor het Groninger Sportakkoord aanwezig is.

Ten slotte gaan we meewerken aan activiteiten rondom monitoring en evaluatie, die in het kader van het Sportakkoord en de Brede SPUK plaatsvinden in de periode 2023–2026.

7. Financiën

Het uitvoeringsbudget voor het Gronings sportakkoord is voor de gemeente Groningen in de periode 2023-2026 vastgesteld op €145.575 en voor 2026 €111.929.

In de uitwerking van het Gronings Sportakkoord, wat zal gebeuren op basis van de geleverde input in het herijkingsproces is en de opgedane kennis en ervaring tijdens sportakkoord 1, zal een concrete begroting toegevoegd worden.

De richtlijn voor het verdelen van de middelen over de verschillende projecten zal op hoofdlijnen als volgt zijn:

- a) Sportwijken **50 % van het totale budget**
- b) Proeftuinen (projecten van 1 à 2 jaar) **30 % van het totale budget**
- c) Kortlopende initiatieven (eenmalig initiatief) **20 % van het totale budget**